

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

Василь Мартинюк 20 *23* р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
«Соціологія правосвідомості»

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: *08 «Право»*

Спеціальність: *081 «Право»*

Освітньо-професійна програма: *«Право»*

Циклова комісія юридичних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції(год)	Практичні	Самостійна робота	Загальний обсяг, годин	Екзамен / залік
Денна	3	5	30	30	90	150	залік

Тернопіль – 2023 р.

Робоча програма складена викладачем Войтишин Ю.В.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Ірина БАГРІЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціологія правосвідомості»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право	Вибіркова
Змістових модулів - 2	Освітньо-професійна програма «Право»	Рік підготовки: <i>третій</i>
		Семестр: <i>п'ятий</i>
Загальна кількість годин -150	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції: <i>30 год.</i>
		Практичні: <i>30 год</i>
		Самостійна робота <i>90 год</i>
		Вид підсумкового контролю: <i>залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета: підготовка професіоналів, які мають високу правову свідомість та правову культуру, викладання курсу має на меті формування у студентів комплексу знань з соціології права, соціологічного погляду на соціально-правові відносини, розвиток і функціонування соціального інституту права; правової свідомості і соціально-правового мислення; освоєння практичних підходів і методів соціологічного вивчення соціальних факторів, явищ і процесів у сфері правових відносин; придбання навичок використання отриманих теоретичних і практичних знань у професійній діяльності; підвищення рівня правової культури.

2.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завдання: формування високого рівня знань з вивчення соціальних функцій права, наслідків, пов'язаних з прийняттям та втіленням у суспільне життя правових актів; аналіз чинної системи юридично-політичних інститутів та їх трансформації; виявлення соціальних закономірностей взаємодії правових інститутів та можливість емпіричної перевірки таких

закономірностей; характеристика та порівняння різного роду правових субкультур; типологізація соціальних систем з правової точки зору, дослідження зв'язків і відносин кожного типологізованого об'єкта на рівні закономірностей, отримання конкретного наукового знання про механізми їх дії та форми вияву в різних соціальних системах; вивчення змісту в реальній поведінці суб'єктів права таких соціальних елементів, як рівень правової інформованості, професійний статус, освіта, вік, стать, ціннісна орієнтація.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціологія правосвідомості» студент повинен:

знати: - предмет соціології права, основні категорії і поняття сучасної соціології права (соціальний інститут права, суспільна свідомість у сфері права, структура і функції права в системі нормативного регулювання, правовідносини, правова свідомість та ін.);

- етапи і тенденції розвитку сучасної вітчизняної і зарубіжної соціології права;

- особливості соціологічного аналізу правових відносин.

вміти:

- проводити конкретне соціологічне дослідження в праві, його галузях на підставі одержаних теоретичних знань;

- оволодіння різними методами дослідження, одержання, нагромадження, переробки інформації, робити висновки, узагальнення, рекомендації;

- мати навички вивчення і використання соціологічних досліджень в суспільній практиці.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціологія правосвідомості»

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. ПРАВОСВІДОМІСТЬ: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ВИДИ.

Поняття правосвідомості. Правосвідомість - це сукупність суспільних відносин, уявлень, переконань, почуттів, емоцій та ін., що виникли в процесі усвідомлення людиною права, правових явищ, їх відповідності (або невідповідності) існуючої дійсності. Воно характеризує «включеність» людей в правове життя, у правові відносини між собою, між державою і суспільством в цілому. Правосвідомість людей визначається правовими засадами суспільства, традиціями, реальними умовами життя, практикою застосування правових норм до певних ситуацій. Структура правосвідомості: правова ідеологія, правова психологія, правова поведінка. Види та функції правосвідомості.

ТЕМА 2. ПРОВОВА ОСОБИСТІТЬ. ПРОВОВЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ.

Правова особистість як суб'єкт правосвідомості. Стратегія правового виховання та практики формування правосвідомості молоді. Психологічні особливості морально-правової соціалізації студентів. Драматичний пошук людиною сенсу свого життя, набуття нею власної світоглядної позиції існував завжди. Сьогодні, у нових суспільних умовах, цей пошук виявляється нерідко не лише в переоцінці цінностей історичного минулого, але й тих цінностей, мотивів і цілей поведінки, які існували протягом багатьох десятиліть і складали основу як буденної, так і професійної правової свідомості.

ТЕМА 3. ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА. СОЦІАЛЬНА ПРИРОДА ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Соціальна норма та нормативна поведінка. Соціальні відхилення.

Поняття й особливості девіантної поведінки студентів. Будь-яка діяльність людей розвивається як спільні дії, багатьох індивідів та передбачає передавання від людини до людини та від покоління до покоління надбаних у процесі праці навичок, засобів, способів виробництва та форм спілкування. Виникаючи в процесі діяльності людей, суспільні відносини складають суспільство як ціле. Суспільство уявляє собою надскладну систему. Люди та їх фактична діяльність складають її природу передумову, а зв'язки та відносини між людьми як суспільними індивідами є її елементами. Раз виникнувши, суспільство розвивається за законами цілого. Люди будучи творцями суспільства, суб'єктами суспільних відносин, одночасно є продуктом, результатом наявних суспільних відносин, об'єктом детермінуючого впливу суспільства. Загально відомо, що невід'ємною та

надто важливою властивістю людської поведінки є виборчий характер. Точно кажуть, свідома природа будь - якого людського вчинку найбільш яскраво проявляється саме в тому , що здійснення цього вчинку уявляє собою результат виробу між численністю вчинків, які змогла б здійснити особистість в тієї ж конкретній ситуації. У процесі вибору реалізується вся гама якостей особистості: засвоєна нею система цінностей, яка визначає даний варіант поведінки як кращий або гірший порівняльно з іншими можливими варіантами, її здібності діяти відповідно з тим, що особистість визнає правильним, тощо. Свобода вибору варіанту поведінки, розуміється , не безмежно.

Змістовий модуль 2.

ТЕМА 4. ПРОЯВИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ПРОФІЛАКТИКА ВІДХИЛЕНЬ ВІД НОРМИ.

Причини виникнення і форми прояву девіантної поведінки. Алкоголізм та наркоманія як прояви девіантної поведінки. Агресія як форма прояву девіантної поведінки. Суїциди як крайня форма відхилення у поведінці. Крім специфічних причин девіантної поведінки. В основі девіантної поведінки лежить насамперед соціальна нерівність. Це знаходить вираження:

- у низькому, часом злидарському рівні життя більшої частини населення й у першу чергу молоді.
- у розчарування суспільства на багатих і бідних; у труднощах, що встають перед молодими людьми при спробі самореалізації й одержання суспільного визнання.
- в обмеженні соціально прийнятих способів одержання високого заробітку для молоді.

ТЕМА 5. ПРАВОВА КУЛЬТУРА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЗНАКИ

Правова культура поняття та структура. Психологія правової культури. Правова активність. Правова культура тісно пов'язана з загальною культурою народу, ґрунтується на її засадах, служить відображенням рівня її розвитку. Суспільство добирає культурні норми з настановою на включення їх до права. До числа відібраних трапляються ті культурні норми, що мають найбільшу значущість для всього суспільства, виконання загально соціальних завдань держави. Не можуть перетворитись на право ті правила поведінки, що не стали нормою культури. Право - частина соціальної культури, яке визначає один з її видів - правову культуру.

ТЕМА 6. ПРОФЕСІЙНА ПРАВОСВІДОМІСТЬ. ПРАВОВА ДЕМАГОГІЯ.

Професійна правова культура. Професійна правосвідомість і правова культура співробітників органів внутрішніх справ. Правова демагогія. Правовий ідеалізм. Правова культура професійної групи, або професійна

правова культура, - одна із форм правової культури суспільства, притаманна тій спільності людей, що професійно займаються юридичною діяльністю, яка потребує фахової освіти і практичної підготовки. Як правило, це культура робочої групи, члени якої є службовими особами і носіями службової правової культури. Професійній правовій культурі робочої групи (колективу) та її членам властивий вищий ступінь знання і розуміння правових явищ у відповідних галузях професійної діяльності. Правова культура юриста вбачається в критичному творчому осмисленні правових норм, законів, правових явищ з погляду їх гуманістичного, демократичного і морального змісту.

ТЕМА 7. ПРАВОВИЙ ВСЕОБУЧ. ПІЛЬГИ, ЗАОХОЧЕННЯ, СТИМУЛИ ТА ОБМЕЖЕННЯ В ПРАВІ.

Правовий всеобуч. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання. Світові ментальні системи (культури) права. Перехід до ринкових відносин викликав необхідність у правовій освіті керівників, фахівців, посадових осіб комерційних корпорацій. Правова освіта посадових осіб має на меті не тільки оволодіння мінімумом правових знань, а й ставлення до їх використання: всі управлінські рішення мають відповідати «літері» і «духу» закону. Правовий всеобуч - це єдина загально державна система вивчення законодавства, яка охоплює усі верстви населення, усіх держаних службовців. Правовий всеобуч і правова освіта- по суті одне і теж. Правова освіта, як і правове виховання, являє собою процес засвоєння знань про основи держави і права, виховання у громадян поваги до закону, прав людини, небайдужого ставлення до порушень законності і правопорядку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
1.	Правосвідомість: Поняття, структура та види.	4	4	16
2.	Правова особистість. Правове виховання в Україні.	4	4	10
3.	Девіантна поведінка. Соціальна природа правопорушення. Соціальна норма та нормативна поведінка. Соціальні відхилення.	4	4	16
Змістовий модуль 2.				
4.	Прояви девіантної поведінки та профілактика відхилень від норми.	6	6	14
5.	Правова культура: загальна характеристика та ознаки	4	4	10
6.	Професійна правосвідомість. Правова демагогія.	4	4	14
7.	Правовий всеобуч. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві.	4	4	10
Разом		30	30	90

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ з дисципліни «Соціологія правосвідомості»

Практичне заняття 1

Тема 1. «Правосвідомість: поняття, структура та види»

Мета: дати систематизовані знання щодо поняття, структури та видів правосвідомості.

Питання для обговорення:

1. Поняття правосвідомості
2. Структура правосвідомості: правова ідеологія, правова психологія, правова поведінка.
3. Види та функції правосвідомості
4. Класифікація правосвідомості
5. Роль правосвідомості в юридичній практиці..

Практичне заняття 2

Тема: «Правова особистість. Правове виховання в Україні»

Мета: надати систематизовані знання щодо поняття правової особистості та особливостей правового виховання в Україні.

Питання для обговорення:

1. Правова особистість як суб'єкт правосвідомості
2. Стратегія правового виховання та практики формування правосвідомості молоді
3. Методи правового виховання
4. Психологічні особливості морально - правової соціалізації студентів
5. Соціально - психологічні чинники у сфері правового виховання в Україні

Практичне заняття 3

Тема: «Девіантна поведінка. Соціальна природа правопорушення»

Мета: надати систематизовані знання щодо поняття девіантної поведінки та розкрити соціальну природу правопорушень.

Питання для обговорення:

1. Соціальна норма та нормативна поведінка
2. Критерії нормативної поведінки
3. Соціальні відхилення
4. Поняття й особливості девіантної поведінки студентів.

Практичне заняття 4

Тема: «Прояви девіантної поведінки та профілактика відхилення від норми»

Мета: дати систематизовані знання щодо конкретних проявів девіантної поведінки та способів її профілактики

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення і форми прояву девіантної поведінки
2. Алкоголізм та наркоманія як прояви девіантної поведінки
3. Агресія як форма прояву девіантної поведінки
4. Суїциди як крайня форма відхилення у поведінці

Практичне заняття 5

Тема: «Правова культура: загальна характеристика та ознаки»

Мета: дати студентам усвідомлення про значення правової культури, її загальну характеристику та основні ознаки.

Питання для обговорення:

1. Правова культура поняття та структура
2. Психологія правової культури
3. Правова активність

Практичне заняття 6

Тема: «Професійна правосвідомість. Правова демагогія»

Мета: ознайомити студентів з поняттям та особливостями професійної правосвідомості, розглянути проблему правової демагогії та засоби її запобігання.

Питання для обговорення:

1. Професійна правова культура
2. Професійна правосвідомість і правова культура співробітників органів внутрішніх справ
3. Правова демагогія
4. Правовий ідеалізм

Практичне заняття 7

Тема: «Правове загальне навчання (правовий всеобуч)»

Мета: поглибити знання студентів щодо основ правознавства та його ролі в сучасному суспільстві, сприяти розвитку критичного мислення та аналітичних навичок у сфері правової освіти.

Питання для обговорення:

1. Правовий всеобуч
2. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві
3. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання
4. Світові ментальні системи (культури) права

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке вивчення студентами важливих питань навчальної програми курсу. Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка додаткових питань до кожної теми навчальної дисципліни;

- підготовка обов'язкових питань до практичних занять;

- робота з додатковою літературою.

Обов'язкові вимоги до самостійної роботи:

- оптимальний обсяг розкриття додаткового питання – 2-3 сторінки.

За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації;

- формулювання висновків, які мають сприяти розширенню знань та навиків студентів з дисципліни.

ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Назва теми
1	Правосвідомість: Поняття, структура та види.
2	Правова особистість. Правове виховання в Україні.
3	Девіантна поведінка. Соціальна природа правопорушення. Соціальна норма та нормативна поведінка. Соціальні відхилення.
4	Прояви девіантної поведінки та профілактика відхилень від норми.
5	Правова культура: загальна характеристика та ознаки
6	Професійна правосвідомість. Правова демагогія.
7	Правовий всеобуч. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальний процес передбачає проведення лекцій і практичних занять в тому числі в комп'ютерній лабораторії, самостійну роботу студентів, виконання ситуаційних завдань під керівництвом викладача та самостійно. Мова викладання – українська.

У процесі викладання дисципліни «Соціологія правосвідомості» використовуються такі методи навчання як:

- Словесні (пояснення, лекція, інструктаж).

- Наочні (ілюстрація, мультимедійні файли).

- Практичні (самостійна робота на занятті та позааудиторна діяльність, виконання розрахункових завдань).

- Методи стимулювання обов'язку та відповідальності у студентів: переконання у значущості навчання, вимоги, вправи з виконання вимог, програмоване опитування;

- Методи стимулювання інтересу до навчання: пізнавальні ігри, навчальні дискусії; створення ситуацій емоційно-моральних переживань; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості;

- За ступенем самостійної роботи студентів: методи взаємодії викладача та студента (бесіда, дискусія); методи самостійної роботи студентів (самостійна робота з книгою, письмова робота, самостійна робота під керівництвом викладача);

- За особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частковопошуковий (евристичний), дослідницький;

- За джерелом інформації і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення); наочні (ілюстрація, демонстрація).

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі із використанням засобів комп'ютерної техніки; практичні заняття; індивідуальні заняття і виконання самостійної роботи, виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача і самостійно; робота в Інтернет, робота на платформах Zoom, Moodle.

Організація навчання здійснюється за кредитно-модульною системою з елементами тестування та рейтинговим оцінюванням знань студентів у відповідності з Концепцією впровадження в Україні Болонського процесу.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2(директорська контрольна робота)	Середній бал Заліковий модуль 3	разом
25%	50%	25%	100%

9.ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності
	Екзамен	Залік		
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	Достатній рівень
75-84	4 (добре)		C	
65-74	3(задовільно)		D	Середній

60-64	3 (достатньо)		E	рівень
35-59 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень
1-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільний рівень

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентності
90-100 A	Відмінно	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому високий рівень володіння теоретичними знаннями і практичними вміннями, відповідь його правильна, обґрунтована, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння здійснювати зв'язок теоретичних занять з практичними і реалізувати міжпредметні зв'язки. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.	Високий (творчий) рівень

<p>85-89</p> <p>В</p>	<p>Дуже добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з несуттєвими неточностями, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки з окремих питань навчального матеріалу.</p>	<p>Достатній рівень</p>
<p>75-84</p> <p>С</p>	<p>Добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється незначна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з певними неточностями та недоліками, достатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.</p>	
<p>65-74</p> <p>Д</p>	<p>Задовільно</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких виявляється середній рівень володіння теоретичними знаннями, розуміння навчального матеріалу, а також практичних вмінь. Здобувач освіти в цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти та події, робити певні конкретні висновки, недостатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, виявляє недостатній рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	<p>Середній рівень</p>
<p>60-64</p> <p>Е</p>	<p>Достатньо</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються мінімальні знання і розуміння навчального матеріалу, проте недостатньо вони глибокі та осмислені. Здобувач освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом</p>	

		викладача, дає неповні відповіді на запитання, частково аналізує навчальний матеріал, проте при цьому робить неконкретні та неточні висновки, виявляє низький рівень поінформованості у практичному застосуванні.	
35-5 FX	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, безсистемно, відсутні висновки, узагальнення. Під час відповіді здобувач освіти допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коригуючих запитань, рівень володіння теоретичними знаннями і практичним вмінням не задовольняє мінімальні критерії. Обов'язкове складання повторного екзамену, заліку.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, у здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання, так і практичні вміння. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільний рівень

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тексти лекцій (друкований та електронний варіанти).
2. Плани проведення практичних - друкований та електронний варіанти.
3. Завдання для практичних занять.
4. Тематичний план проведення занять з дисципліни.
5. Завдання модульних контрольних робіт.
6. Завдання для самостійної роботи та методичні вказівки до їх виконання.
7. Тести для перевірки знань студентів.

8. Критерії оцінювання знань студентів.
9. Презентаційні матеріали.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Балинська О. М. Основи соціології права (для працівників органів внутрішніх справ) : [навч. посіб.]. / О. М. Балинська, Л. Й. Гуменюк. – Л. : Львів. Держ. унт внутр. справ, 2013. – 411 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/675/1/Гуменюк_Балинська_основи_соціології_посібник.pdf

2. Beschastnyi V., Shkliar A., Fomenko A., Obushenko N., Nalyvaiko L. Place of Court Precedent in the System of Law of the European Union and in the System of Law of Ukraine. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2019 Vol. 22. Issue 6.

3. Гнатюк Я.С., Гоян І.М. Соціологія права: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. 124 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2638>

4. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія права» для студентів денної форми навчання спеціальності 8.030101 «Соціологія». Укладачі : К.Ю Богомаз, К. В. Познанська - Кам'янське : ДДТУ, 2016. – 88 с.

5. Методичні рекомендації до підготовки та проведення практичних занять із дисципліни «Соціологія правосвідомості» для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / Войтишин Ю.В. – Тернопіль : ВСП «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій ЗУНУ», 2021. – 20 с.

6. Стрілець В. В. Соціологія права. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Полтава : ВНЗ «Укоопспілки» «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2016. 112 с.

7. Талдикін О. В. Т 16 Соціологія права. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посібник / О. В. Талдикін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.meta-ukraine.com - (Дані про соціологічні публікації в Україні).
2. www.uceps.com.ua/ukr/alt/sociology - (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
3. www.ukrstat.gov.ua - (Статистичні матеріали Держкомстату України).
4. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг (Україна, Київ) - (www.ecsoman.hse.ru/soc-ua).
5. Статистика України. Науково-інформаційний журнал (Україна) - (www.ukrstat.org).

